

Finlandia

Finlandia

Finlandia

Finlandia-valitsijan kirje voittajalle
Helsingissä 25.11.2020

Lasten- ja nuortenkirjallisuuden Finlandia-voittaja 2020
Anja Portin

Anja,

Sydämestä kiitos, tack för att du påminde mig om att fantasi och empati är det som gör oss till människor.

Tätä kirjaa luki ja rakasti kolme eri Christofferia samaan aikaan. Ensimmäinen Christoffer oli se poika, joka olin noin 9-vuotiaana. Hän koki tämän kirjan suurena, ajatuksia herättävänä seikkailuna. Toinen Christoffer on se mies, joka olen juuri nyt. Hän näki Radio Popovin yhteiskunnalliset kerrokset, sen taitavan kerronnan sekä elämän komedian ja tragedian värit.

Kolmas Christoffer oli se isä, joka toivon mukaan joskus olen. Isä, joka nauraen ja ajatuksella lukee tätä kirjaa oman lapsensa kanssa. Hän miettii lukiessaan, kuinka kukaan voisi ikinä jättää lastaan heitteille, ja samalla tiedostaa, että perheitä särkyvät eri syistä koko ajan.

Olen aina ollut sitä mieltä, että hyvä lasten- tai nuortenkirja on sellainen, johon voi palata läpi elämän löytääkseen uusia ulottuvuuksia ja todetakseen, että tässä on oltu asioiden ytimessä koko ajan. Tämä on sellainen kirja.

Kun sain Radio Popovin käteeni, olin hetken verran kysymysmerkinä. Popov? Mitä se tarkoittaa ja mihin kannen kuva viittaa? Ja miksi ”radio” — onko tämä kirja radio-ohjelmasta? Hmm.

No, sitten avasin kannet, enkä enää koskaan laita niitä kiinni. Radio Popovin tarina ja henkilöt jäivät elämään kanssani.

Oivalsin, että radio on tavallaan kirjallisuutta. Sekä ääniaallot eetterissä että romaanin sanat välittävät samaa: ihmisen ääntä. Radio Popovissa voin koko ajan kuulla päähenkilön Alfredin äänen, koska tarinaa kerrotaan hänen perspektiivistään. Alfred on uskottava, rehellinen, hauska ja liikuttava.

Ja pakko myös kehua Miila Westinin kuvitusta! Kuvat tukevat tarinaa ja antavat rytmiä tekstille. Sanat saavat aikaa laskeutua lukijaan, kun hän tutkii kuvia, vähän kuin laulun sanat instrumentaalisen osion aikana musiikissa.

Radio Popovissa ei ole pitkää kiihdytyskaistaa, vaan heti ensimmäisellä sivulla ollaan tarinan moottoritiellä. Kirjan maailmaa ei tarvitse värittää erikseen juonesta, vaan se tapahtuu orgaanisesti. Lukija putoaa Alfred Unohdetun käynnissä olevaan kohtaloon ja välittömästi välittää hänestä, kun hän selostaa:

”Kaikki jotka kertovat tarinoita tietävät, että tarinoilla on oltava jonkinlainen alku. Jotain mikä sysää tapahtumat liikkeelle. Toiset tarinat saavat alkunsa jostain järjestyttävästä mullistuksesta, kuten siitä, että tulivuori purkautuu tai joku syntyy tai kuolee. Toiset tarinat taas alkavat ihan mitättömän pienistä päähänpistoista, kuten siitä että joku päättää kokeilla, tulisiko uni paremmin eteisen lattialla kuin omissa sängyissä.”

Kirjan maailma – sen aika ja paikka – kiehtoo minua suuresti. Se onnistuu olemaan ajaton ja samalla täysin meidän ajassamme. Radio Popov on fantasminen satu, mutta myös riipaiseva, todellisuuteen ankkuroitu tarina inhimillisyydestä. Täällä maailmaa ja ihmisiä ei katsota mustavalkoisten lasien läpi. Unohdettujen lapsien vanhempia ei demonisoida. Tämä ei ole tarina hyvän ja pahan kamppailusta. Tämä on tarina, joka keskittyy hyvään sen pienissä ja suurissa muodoissa kaikesta pahasta huolimatta.

Taian, tai sanoisinko supervoiman, läsnäolo on todella tärkeä ainesosa tässä teoksessa. Se ei tunnu oudolta tai päälle liimatulta, vaan täysin loogiselta ja todelta. Unohdettujen lapsien sankari Amanda löytää kaupungin hylätyt lapset korviensa avulla. Hän kuulee viattomien äänien syvät huokaukset niin hyvin, että korvat kirjaimellisesti heiluvat ja kertovat huokaajan sijainnin.

Minulle Amandan todellinen supervoima on empatia. Hänellä on niin paljon empatiaa, että korvat värähtelevät lasten hädästä. Tällaisia ihmisiä todella on. Itse asiassa me kaikki voisimme olla Amanda. Mutta olemme niin kiireisiä ja keskittyneitä ruutuihin, töihin, uutisiin ja jatkuvaan kasvuun, että näkökenttä supistuu ja kuulo heikkenee.

Pyytäisin yhtä asiaa, Anja: saisinko tavata Alfredin ja kaikki muut uudestaan? Haluan tietää, miten heidän käy!

Tuleeko Alfredista kuin Amanda isona, alkavatko hänenkin korvansa väristä? Kenties marjapuuron värisestä talosta tulee joskus hänen. Entä muut unohdetut lapset? Voisiko Iris muuttaa pois kotoa pullojen seasta? Ehkä Abdin perhe saisi jostain tukea, ettei hänen tarvitse yksin kasvattaa pikkusiskoaan, kun äiti raataa töissä kaiken ajan. Ja Alfredin isä: joutuuko hän vankilaan? Se voisi jopa auttaa häntä, ehkä hän ja Alfred voivat löytää toisensa ja vihdoinkin puhua äidistä.

Radio Popov on kirja, joka viihdyttää ja kehittää. Lapset ovat intuitiivisia ja viisaita. He osaavat käsitellä tunteita, joille heillä ei vielä ole sanoja. Nostan

Finlandia

Finlandia

Finlandia

hattia sinulle Anja siitä, kuinka hienotunteisesti olet vanginnut lapsen tapaa käsitellä häpeää ja omantunnon tuskaa.

Radio Popov on kaiken lisäksi kirja, joka kannustaa lukemaan, kirjaimellisesti. Taitava kerronta itsessään innostaa kääntämään sivua sivun jälkeen, mutta myös päähenkilö löytää lukemisen ilon. Popovissa luetaan sekä Peppi Pitkätossu että Fedja-setä, ja kun jossain vaiheessa Netflix mainitaan, tajuan yhtäkkiä, ettei mikään suoratoistopalvelu maailmassa pysty luomaan niitä kuvia ja kokemuksia, joita me itse luomme, kun luemme.

Radio Popov on maanläheisellä ja lähestyttävällä tavalla välittämisen ja mielikuvituksen riemujuhlaa.

Siksi se on Finlandia-voittaja. Onneksi olkoon Anja, ja kiitos vielä kerran.

Christoffer Strandberg